

ایران

صاحب امتیاز:

فرهنگ‌زاری جمهوری اسلامی

آدان ظهر ۱۲/۱۵ | آدان مغرب ۱۸/۲۴ | نیمه شب شرعی ۲۳/۳۳ | آدان صبح فردا ۵/۰۱ | طلوع آفتاب فردا ۶/۲۴

امام سجاد(ع):

خودداری از آزار ساندن، نشانه کمال خرد و مایه آسایش دو گیتی است.

سخن روز

تحف العقول، ص ۲۸۳

نگاره

کیان رادپویان

هنرمندان در فضای مجازی

جیزی به فرارسیدن نوروز ۱۴۰۱ باقی‌مانده و اغلب پست‌های منتشر شده در فضای مجازی بیش از همه به اکران ایام پیش‌رو از سویی تلاش دیگر اهالی فرهنگ و هنر برای سهم شدن در چگونگی گذران اوقات فراغت مردم اختصاص یافته است.

■ **عروسکی که باعث ذوق کارگردان شد**

فیلم کوتاهی از ایرخ طهماسب منتشر شده که در شبکه‌های مجازی بازتاب بسیار داشته است. این فیلم گفت‌وگو دختر طهماسب با او است که طبق معمول از گفت‌وگو فرار می‌کند تا اینکه اسم عروسک می‌آید و او پاسخ می‌دهد. هوتن شکبیا این فیلم را در صفحه خود منتشر کرده و نوشته است: «ای قریونت بشم که اسم عروسک میاد اینجوری ذوق می‌کنی.» این بازیگر خطاب به این کارگردان ادامه داده که: «سینما، تلویزیون، مجموعه سازی برای کودکان و برنامه‌های عروسکی ایران مدیون شمامست این رو فقط مردم می‌دونن!» اما چند خط انتهایی نوشته این بازیگر و گوینده کتاب‌های صوتی خیر خوبی برای علاقه‌مندان ساخته جدید طهماسب است، بر اساس این خیر تازاترین اثر ایرخ طهماسب به تهیه‌کنندگی حسن خدایی مجموعه «مهمونی» است که به‌زودی از نماواپخش می‌شود.

■ **چهره ها**

جابر قاسمعلی فیلمنامه‌نویس در پستی به ۶۰ سالگی خود اشاره کرده واز روزهای پرکار خود نوشته است: «منتظم تا پایان سال ۱۴۰۰، کار نگارش سریال تلویزیونی «روشنایی‌های شهر» (که بسیار اذیت‌ام کرده‌اند و شرح آن بماند برای وقتی دیگر) را تمام کنم و با انرژی مهیب و پیش‌رونده‌ای که در این سال‌ها در خود می‌بینم دورخیز کنم برای نوشتن فیلمنامه سینمایی «رافا» که داستان و شخصیتی غریب دارد و خیال می‌کنم (وطبعاً امیدوارم) اتفاق خوبی را در سرنوشت حرفه‌ای ۳۰ ساله‌ام رقم بزند.»

بهزادعبدی آهنگساز با انتشار فیلمی که مربوط به سال ۱۳۹۲ است یاد ای گذشته‌ها کرده است: «یادی از گذشته سال ۱۳۹۲نمرین و ضبط موسیقی فیلم «دهلیز» به کارگردانی بهروز شعبی با حضور کورت‌ارت ارکستر ناسیونال اوکراین. حتماً این فیلم سینمایی زیبا را دیده‌اید و اگر ندیده‌اید ببینید.»

سیروس همتی بازیگر و کارگردان عکسی از خود و فرهاد آبیض به مناسبت روز درختکاری منتشر کرده است. او درباره این اقدام نوشت: «امروز در حرکتی کم سابقه به دعوت مدیر فرهنگی نیاوران-ابوالفضل همراه- درختی درفضای باز فرهنگسرا آخستم به نام خودم... حسی غریب؛ غیرقابل وصف، به امیدتداوم این حرکت.»

علی جعفری پویان ۱۴ اسفند وارد چهل و سومین سال زندگی خود شده است. او به مناسبت این روز یادی کرده از هنرمندانی همچون آیدین الفت، پورنگ پورشیرازی، پدرام پناهی، حسن صفری که امسال درگذشتند تا به گفته خودش فقدان این دوستان «چیزی به نام روز تولد را برابرم بی معنی کرده بود.» این نویزنده ویولن در آرخر متن خود نوید کار جدیدی را داده است: «به پاس تشکر از شما دوستان بزرگوارم طی دوروز آینده با انتشار یک اثر موسیقایی پاساژکوی مهر و محبت شما باشم.» این اثر به مناسبت هفتاد و چهارمین زادروز مجید انتظامی اثری برای ویولن و ارکستر بر مبنای بخشی از زیباترین و ماندگارترین موسیقی فیلم‌های ایشان سه‌شنبه ۱۷ اسفند ساعت ۲۰ منتشر خواهد شد.

یوریک کریم‌مسیحی در صفحه خود خبر از برگزاری کارگاه داستان نویسی داده است. البته این کارگاه، کارگاه متفاوتی با دیگر کارگاه‌های داستان‌نویسی است. این نویسنده و عکاس و منتقد هنری در شرح کارگاه «مشق هنر» نوشت: «هر عکس بی شمار قصه در خود دارد و ما «چیزی به نام روز تولد را برابرم بی معنی کرده بود.» این نویزنده ویولن در آرخر متن خود نوید کار جدیدی را داده است: «به پاس تشکر از شما دوستان بزرگوارم طی دوروز آینده با انتشار یک اثر موسیقایی پاساژکوی مهر و محبت شما باشم.» این اثر به مناسبت هفتاد و چهارمین زادروز مجید انتظامی می‌کنند. قصه‌هایی که به صورت گروهی می‌نویسیم وقصه‌هایی که شرکت‌کنندگان به تنهایی می‌نویسند.»

■ **دنیای‌نشر**

انتشار مجموعه «سایه رویاه» نوشته چولی کاکاوا با ترجمه تجلا محقق توسط نشر یازِ خبری برای دوستان‌اران انبمه است. در معرفی این کتاب آمده است: «دنیایی که در آن تخیل و اسطوره‌های ژاپنی در هم می‌آمیزند.» این کتاب برای رده سنی ۱۷ سال به بالا است و در ژانر فانتزی قرار می‌گیرد.

نظامی گنجوی سندی بر تمدن درخشان فرهنگ ایرانی است

محمود شالویی: حکیم نظامی گنجوی یکی از پاسداران زبان و ادب فارسی است و باید برنامه‌های متعدد و مستمری برای شناساندن هر چه بیشترترین حکیم بزرگ انجام شود. نیاز جامعه امروز در عرصه جهانی به معنویت، روی آوردن به آثار حکیمانی همچون نظامی گنجوی، سعدی، مولوی، عطار و دیگر بزرگان ادب فارسی است که از خاستگاه ایران برخاسته‌اند و راهی برای برون‌رفت از بحران معنویت در جوامع است و در کنار مقدسات دینی این ادیبان می‌توانند جریان‌ساز معنوی مثبتي باشند که انسان را از زمین به آسمان رهنمون باشند.

بخشی از صحبت‌های مدیر کل حوزه فرهنگ و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

و دستیار وزیر فرهنگ/ایسنا

سایه روشن

محدثه واعظ‌پور

روزنامه‌نگار

«جیران» و یک سوءتفاهم تاریخی

این روزها دو سریال تاریخی در شبکه نمایش خانگی عرضه شده است. «جیران» ساخته حسن فتحی به دوران قاجار و سلطنت ناصرالدین شاه و رابطه عاشقانه او با دختری روستایی می‌پردازد و «خاتون» به کارگردانی تینا پاکروان دوران پهلوی و حضور متفقین در ایران را روایت می‌کند. «خاتون» در کنار روایت یک قصه عاشقانه، بیشتر از «جیران» به مسائل اجتماعی می‌پردازد و در «جیران» مثل اغلب سریال‌های فتحی، عشق پررنگ است. مسأله‌ای که «جیران» با آن مواجه شده و پیشتر، علی حاتمی بسیاری با آن روبه‌رو بود، مقایسه تصویر شخصیت‌های واقعی و بازیگرانی است که نقش آنها را بازی می‌کنند. زمانی که حاتمی فیلم و سریال می‌ساخت، عده‌ای به او خرده می‌گرفتند که تاریخ را تحریف می‌کند. حاتمی در مصاحبه‌هایش پاسخ آنها را می‌داد و معتقد بود

تاریخی که او روایت می‌کند، تهرانی که می‌سازد و شخصیت‌هایش باب سلیقه و زیبایی‌شناسی خودش شکل گرفته است. روایت تاریخ، بخشی از دغدغه حاتمی بود، او در طراحی صحنه، لباس و دیالوگ نویسی، معیارهایی داشت که آنها را در آثارش اجرا می‌کرد و بیشتر به قصه‌گویی توجه داشت. فتحی هم، در کنار روایت قصه‌هایی که در گذشته اتفاق افتاده و رنگ گذشته گرفته، می‌کوشد زیبایی شناسی و سلیقه تصویری خود را در آثارش نمایش دهد.

انتخاب بازیگران و طراحی چهره آنها هم بخشی از این رویکرد و سلیقه است. بنابراین این خواسته که خدیجه شبیه نمونه واقعی باشد یا مهدعلیا چرا شبیه مادر ناصرالدین شاه نیست یا بهرام رادان شباهتی به ناصرالدین شاه قاجار ندارد، از پایه و اساس

به مناسبت ولادت باسعادت امام زین‌العابدین (ع)

میلاد تفسیر عشق

ایمان معنوی وامدار روح بلندی است که ۱۴ قرن پیش، چنین روزی - پنجم شعبان المعظم سال ۳۸ هجری قمری- منولد شد و با سلوک معنوی خود تفسیر تازه‌ای از عبودیت و بندگی به دست داده و حریت، شفقت و نورانیت را به خانه دل‌ها برد. میلاد امام سجاد(ع) فروردین معنویت و بهار ایمان را تجدید نموده و آنچه‌ان هنگام‌های از عشق به معبود بیاورد که اگر حقیقت آن تجلی یابد، همچون عیسی روح‌الله خواهد شد. وجود مبارک امام سجاد(ع) در خانه خورشید- اباعبدالله الحسین(ع) - زاده شد و کلیه فضایل و خصلت‌های نیکوی آل رسول(ص) را بازتاباند. روح بلندی که با به هستی گذارد تا عشق به ذات ربوبی را تفسیر کرده و آموزگار و اسطوره ایمان و الهام‌بخش بندگی و عبودیت برای جویندگان حقیقت باشد. پاسدار مرزهای ایمان و شرک که با زلال‌ترین و بی‌آلایش‌ترین روح انسانی، حماسه‌ای از نوعی دیگر آفرید. همان که در محیط مشروعبت خشونت ساختاری، با مشاهه بریدن شدن سر گوسفندی، ظلم یزیدیان را در یادها تجدید کرده و با بی‌تابی وریختن اشک، جامعه مبتلا به خشونت را، ولو به اندازه خردلی از ظلم و ستم بیزار می‌سازد. استمرار بخش مکتب حسینی(ع) که پا در رکاب عاشورا به حرارت از دین قیام کرد و در راستای هم‌گسترش حقوق همه جنندگان نسبت به یکدیگر صحیفه‌ای نورانی پرداخت. همان ملکوتی که اسیر و سوسه‌ها نشد و وصایایش سرلوحه و روش زندگی سعادتمندانه است. جوهر عشق الهی که به رغم دشواری و ممانعت‌های بسیار در راه ترویج معنویت اسلامی از هیچ تلاشی روگنادر نگرفته و با حرکتی جهادی به نشر و ترویج‌بندگی خداوند پرداخت. آغاز امامت امام سجاد(ع) در عصر عاشورا سال ۶۱ با غلبه خشونت و جهل، ترس و سست عنصری، انحراف ... و همراه بود. بر این اساس آن حضرت(ع) محور فعالیت‌های خود را بیدار کردن وجدان‌ها و رواج عاطفه میان آنان قرارداد و به رغم جو خفقان و خشونت، زمینه توبه و بازگشت گروه‌هایی از مردم را فراهم آورد که همین زمینه‌ها منجر به قیام‌هایی علیه دستگاه ظلم نین امیه شد. هم‌زمان با این اقدامات امام سجاد(ع) به ترویج تعالیم مکتب، اسلام محمدی (ص) پرداخته و ساحت آن را از خطر انحرافات و بدعت‌های به وجود آمده دور داشت. امام زین‌العابدین(ع) درخصوص حق همسایه می‌فرماید: ... حق همسایه حفظ (منافع) اوست به وقتی که حاضر نباشد و آنچه‌ان که حضور دارد اکر(م و احترام به وی بوده و کمک به وی در هر حال است. همچنین آن حضرت(ع) آحاد مسلمان را از عیب‌جویی و کاوش در بی بردن به رازها و نقاط ضعف یکدیگر برحذر داشته و توصیه می‌نماید؛ چنانچه به رفتار سوء، کسی برخوردید، آن را پوشیده داشته و هرگز به ناموس او چشم (خیانت) ندوزید! به وقت دشواری یکدیگر را به خود وامگذارید و بر نعمتی که خداوند به کسی اعطا کرده است حسد مبرید. از لغزش یکدیگر درگذرید و از گناه گسان صبر فظفر کرده و اگر بر تو نادانی کردند، بر دباری نما و به مسالمت با افراد رفتار کن و هرگز زبان به دشنام مگشای. امام سجاد(ع) در دشوارترین شرایط عهده‌دار امر خیر امانت و هدایت شد و به شیوه پدر بزرگوارش در آخرین روزهای حیات، وجدان‌ها را مخاطب قرار داده و با استراتژی بی‌سابقه «اشک» و «دعا» شرایط جامعه آمیخته به «جهل» و «خشونت» را با نواج «آگاهی» و «عاطفه» تحت تأثیر قرار داد و جنبش‌های متعددی از توابعان را موجب شد. آن حضرت با تکیه بر رخداد عاشورا و در راستای اهداف بلند امام حسین(ع) پرده از چهره حکومتگرانی که به ناحق بر جایگاه پیامبر اکرم(ص) تکیه زده بودند، برگرفت و خود‌آگاهی ایمانی افراد زیادی از مسلمانان را برپایه بیداری وجدان‌ها رقم زد. امام زین‌العابدین(ع) به موازات بیداری دینی و تعدیل خشونت‌های جاهلی، بر تربیت حاملان مکتب نبوی نیز مبادرت نمود و زمینه‌آشنایی نسل‌های جدید با تعالیم اسلام محمدی(ص) را از طریق آنان فراهم کرد. فعالیت امام سجاد(ع) در این ارتباط بخوبی به بار نشسته و مسجدالنبی که در دوره‌ای از خلافت امویان با بستن اسبان مورد هتک قرار می‌گرفت، شاهد تدریس ناب‌ترین معارف اسلامی از سوی آن حضرت شد و محدثان، قیبهان و اندیشمندانی چند در کانون علمی حضرت پرورش یافتند. امام زین‌العابدین(ع) در طول ۳۵ سال امامت خویش به‌رغم مشکلات، تهدیدها و محدودیت‌ها توانست پیوندهای ازهم گسسته شیعیان را برقرار و شعله‌های امید را در دل آنان برافروزد.

عکس نوشت

«توگان سوکیف» رهبر ارکستر ارشد تالار مشهور «بولشوی» پس از اینکه برای محکوم کردن حمله روسیه به اوکراین تحت فشار قرار گرفته بود، روز یکشنبه استغای خود را اعلام کرد. این رهبر ارکستر با انتشار پیامی در صفحه فیس بوک خود اعلام کرد: «امروز ناچار شدم تصمیمی اتخاذ کنم و یکی از خانواده‌های موسیقی خود را به دیگری ترجیح دهم... من تصمیم گرفتم از سمت‌های خودم به عنوان رهبر ارکستر تالار بولشوی در مسکو و ارکستر ملی تولوز در فرانسه استعفا دهم.» ایسنا

آخرین روزهای اسفند است از سر شاخ این برهنه چنار مرعکی با ترنمی بیدار می‌زند نغمه نیست معلوم آخرین شکوه از زمستان است یا نخستین ترانه‌های بهار؟

محمدرضا شفیعی کدکنی

یک فنجان چای

آزاده سهرابی

روانشناس

برخاشگری از مسیرهای مختلفی تولید می‌شود. در پس همه آنها یک احساس و یک هیجان وجود دارد. گاهی فرد هیجان را بیشتر از آنچه احساس کرده بروز می‌دهد و به برخاش می‌رسد، گاهی نوع واکنش مناسب نیست و به برخاش می‌رسد و در حالتی دیگر که امروز به آن می‌پردازیم مشکل این نیست که مثلاً زیادی خشمگین شده‌ایم یا این خشم را به شیوه نادرستی نشان می‌دهیم بلکه مشکل این است که بعداً متوجه می‌شویم اصلاً نباید خشمگین می‌شدیم یعنی احساس و به دنبالش هیجانی را تجربه کرده‌ایم که نباید تجربه می‌کردیم.

تمام تحقیقات دانشمندان می‌گویند که هیجان‌ات واکنش ما به مسائلی هستند که برای بقا و امنیت ما ضروری هستند و آنقدر سریع رخ می‌دهند که عموماً از فرآیندی که آن را شروع کرده چندان آگاه نیستیم. ما باید سریع واکنشی نشان دهیم وقتی احساس عدم امنیت می‌کنیم یا چیزی بقای ما را به خطر انداخته است. این یعنی اینکه یک سری ارزیابی‌های خودکار در مغز ما وجود دارد که این مکانیسم احساس، هیجان و واکنش را هدایت می‌کند. فرض کنید شما ترس از ارتفاع دارید و با دوستی که ترس از ارتفاع هم ندارد دارید لبه یک پرتگاه راه می‌روید. واکنش‌های شما دو نفر بسیار متفاوت خواهد بود. شما اگر نگاهی به پایین بیندازید آنقدر وحشت زده خواهید شد که ممکن است شروع به جیغ زدن کنید یا اضطرابتان به قدری بالا برود که از هر حرکتی بازماندید ... دوستان چون تم هیجانی شما را در مقابل ارتفاع ندارد او هم حتماً ترسی را تجربه می‌کند و شاید ضربان قلبش هم تند شود چون خطر سقوط امری واقعی است و به بقا ربط دارد اما می‌تواند رفتارش را کنترل کند و گاهی حتی نیم نگاهی به پایین بیندازد. حالا اگر یک صخره نورد حرفه‌ای جای شما دو نفر بود چطور؟ او احتمالاً حتی نشانه‌های فیزیولوژیکی احساس خطر را هم تجربه نخواهد کرد و چون بارها و بارها با این موقعیت رو به رو شده و انتخابش چالش با این وضعیت است (باز هم به تناسب شخصیت هیجانی اش این انتخاب را کرده) دیگر نه تنها نمی‌ترسد بلکه می‌تواند آگاهانه ترس را به نوعی پاک کند و در ذهنش به احتمالات و راه‌های مقابله با آن فکر کند و در عین حال مدام هم به منظره زیر پایش نگاه کند!

موضوع این است که هیجان‌های ما همیشه از شناخت و آگاهی ما جلو می‌زنند. حتی می‌تواند ما را چنان کور کند که جلوی دیدن تمام اطلاعات ما به توانایی‌هایمان را هم بگیرد. در حالی که اگر در آن حالت هیجانی نبودیم کاملاً به آن دسترسی داشتیم. انسان وقتی درگیر هیجان می‌شود در واقع باید تمام آگاهی خود را جورجی با آن هیجان و احساسی که تجربه می‌کند هماهنگ کند که یکپارچه باشد برای همین خطای شناختی از جمله غلوآمیز کردن آن را در دستور کار می‌گذارد یا جا به جایی احساس‌ها.

برخاشگری در حالی که در این فرصت درباره‌اش صحبت می‌کنیم وقتی رخ می‌دهد که مثل آن فرد با فوبی ارتفاع رو به رو شده باشیم با این تفاوت که احساس و هیجانی که در مقابل آن راه‌انداز اصلی تجربه هیجانی (استادان لبه پرتگاه) تجربه می‌کنیم نسبت به هیجان نیست. مثلاً در موقعیتی که باید هیجان ترس و واکنش‌های مناسب آن بروز کند خشمگین شویم! در موقعیتی که احساس شرم و گناه می‌کنیم، خشمگین شویم! وقتی غم زیادی را داریم تجربه می‌کنیم، خشمگین شویم! عموم برخاشگری‌هایی که این روزها در سطح جامعه می‌بینیم از این دسته است. گاهی ما منبع ایجاد احساس خشم را جا به جا می‌کنیم (از رئیس‌مان عصبانی هستیم سر فرزندمان داد می‌زنیم) گاهی خود احساس را جا به جا می‌کنیم (از مرگ عزیز می‌غمگین هستیم اما خشم را تجربه می‌کنیم و با دیگران برخاشگری می‌کنیم).

در این دو حالت فرقی ندارد ما کدام جا به جایی را انجام می‌دهیم وقتی به مغز فرمان می‌رسد احساس خشم را تجربه کند همان هیجان و همان مکانیسمی که در بالا گفته شد راه‌اندازی می‌شود و هیجان‌ات از بیش ما جلو می‌زند و در برخی هیجان‌ات مثل خشم این جلوزدن بیشتر هم هست که به دلیل مکانی در مغز انسان است که در آنجا احساس خشم پردازش می‌شود. در این مواقع البته امکان پردازش غلط هیجان یعنی شدت دادن به آن و رفتار نامناسب نسبت به موقعیت هم بیشتر مکلر است یش بیاید.

عکس نوشت

مشهور «بولشوی» پس از اینکه برای محکوم کردن حمله روسیه به اوکراین تحت فشار قرار گرفته بود، روز یکشنبه استغای خود را اعلام کرد. این رهبر ارکستر با انتشار پیامی در صفحه فیس بوک خود اعلام کرد: «امروز ناچار شدم تصمیمی اتخاذ کنم و یکی از خانواده‌های موسیقی خود را به دیگری ترجیح دهم... من تصمیم گرفتم از سمت‌های خودم به عنوان رهبر ارکستر تالار بولشوی در مسکو و ارکستر ملی تولوز در فرانسه استعفا دهم.» ایسنا